

StOKpaardje

Nieuwsbrief van Stichting 't Oude Kinderboek
jaargang 7, nummer 2, 2011

Colofon

Stichting 't Oude Kinderboek
Laarstraat 31
7201 CB Zutphen
0575-545117
oudekinderboek@hetnet.nl
di t/m vrij 13.00 - 17.00 uur
www.stichtingoudekinderboek.nl
issn 1873-9474
ABN-AMRO 61 17 46 190
StOK is een ANBI

Doelstelling:

Het verzamelen, bewaren en ter inzage geven van in principe niet recent verschenen kinder- en jeugdliteratuur, in het bijzonder uit het Nederlandse taalgebied.

Van het bestuur

Het StOKpaardje als nieuwsbrief!

Het bleek nog niet mee te vallen om het gedrukte StOKpaardje om te zetten in een digitale versie. Het eerste exemplaar van 2011 kwam dan ook pas in maart, terwijl we streven naar een tweemaandelijks uitgave. **Wij hadden bij het eerste exemplaar iedereen, die zich nog niet heeft aangemeld, om toestemming moeten vragen om onze nieuwsbrief te mogen toezenden. Dat is niet gebeurd, vandaar dat wij u bij deze alsnog vragen om uw formele toestemming. Indien u de nieuwsbrief wilt blijven ontvangen vragen wij u vriendelijk uzelf via de onderstaande link aan te melden in ons systeem.** [[Klik hier om naar de aanmeld pagina te gaan](#)] Onze excuses voor het ongemak. De reacties op de nieuwe vorm zijn zeer positief. Dat doet ons goed.

Wat ons op het ogenblik enorm bezighoudt zijn de voorgenomen drastische bezuinigingen bij de Openbare Bibliotheken en in het bijzonder de dreigende sluiting van de Graafschap Bibliotheek Zutphen. Het maakt het veiligstellen van StOK in de toekomst er niet makkelijker op. Uiteraard laten wij als bestuur ook ons protest tegen de sluiting doorklinken bij de gemeente Zutphen en zullen niet nalaten de positie van StOK steeds weer onder de aandacht te brengen.

Reint Jan Terbijhe, voorzitter StOK

Openingstijden StOK

Naast de gebruikelijke openingstijden van dinsdag t/m vrijdag van 13:00 tot 17:00 uur, is StOK dit jaar in de maanden mei t/m augustus ook op zaterdag geopend en wel van 11.00 tot 15.00 uur.

Etalage Kinderversjes

April, echt een maand voor het jonge leven! Daarom in onze etalage het thema *kinderversjes*. Op moeders schoot wordt al de eerste kennismaking met de poëzie aangedragen. Bij pappa op de knie leren we van *Hop hop hop, paardje in galop* en mamma zingt misschien nog steeds van *Slaap kindje, slaap*. Hoe dan ook, veel mensen zullen in de oude kinderrijmpjes een stukje

nestgeur terugvinden. Ook de illustraties van Rie Cramer, Daan Hoeksema, Nellie Bodenheim en Fiep Westendorp doen de sfeer van vroeger herleven. In deze etalage veel oude versjes, maar ook minder bekende kinderpoëzie.

In mei een feestelijke etalage i.v.m. de vernieuwde website en de start van de digitale nieuwsbrief. De etalage wordt ingericht door kinderboekenillustratrice Erna Kuik.

Recente schenkingen

- Piet Marée en Henk Kemp, *Sien en Frans van Boer Hans*. Den Haag, Ad. M.C. Stok Zuid-Hollandsche Uitgevers mij., [1940]
- Nannie van Wehl, *De verhalen van mijn jongen : voor kinderen van 4-8 jaar*. Arnhem, Ten Brink, 1922
- S. Franke, *Twee Urker jongens*. Alkmaar, Gebr. Kluitman, [1933]
- Jan van der Wal, *Echte jongens*. Zalt-Bommel, H.J. v.d. Garde / Rotterdam, D. Bolle [1909]
- *Het varken dat niet naar huis wilde*. Pixi-boekje nr. 48. Omnium, Holland, 1975

Bespreking van een boek uit een schenking

Zoals te verwachten van de ‘knutselkoning’ Piet Marée zijn veel uitgaven van deze serie *Het bonte boekenhuis*, doe-boekjes. Zo ook *Sien en Frans van boer Hans* met 100 voorbeelden.

[\[meer\]](#)

Interview met Carolijn (11) en Dave Rimmelink (9) op vrijdagmiddag 25 februari 2011

Op uitnodiging van de redactie van StOKpaardje arriveerden Carolijn en Dave stipt op tijd met hun geleende boeken bij de bibliotheek. Allebei hadden ze gewoontegetrouw een grote stapel bij zich. Maar daarvoor waren ze niet in de eerste plaats gekomen. Ze waren er om via een vraaggesprek wat te vertellen over 'lezen'. Waarom zij? Carolijn en Dave zijn onze *jongstelezers*!

[\[meer\]](#)

Het boek en de herinnering

“Natuurlijk weet u allang hoe het is om te snuffelen in oude (kinder)boeken en het effect wat dat heeft op uw herinneringen. In het afgelopen jaar hadden wij in ons woonzorgcentrum een feestweek met als thema *keukengeheimen*. De zaal werd omgetoverd in een keuken en dan waren daar ook nog de boeken van uw stichting”. aldus kort samengevat de mooie brief vanuit een woonzorgcentrum.

[\[meer\]](#)

Sciencefiction van eigen bodem

Nederlandse sciencefiction! Een ode aan de luchtvaart! In 1910 voorspelt Kees Valkenstein, in een excentriek avonturenboek, de verregaand geautomatiseerde wereld van 2010! Scheikunde en techniek zijn de hoofdvakken op school, de trein rijdt zonder machinist, iedereen heeft een auto, treinen en schepen zijn voor goederen, maar het vervoermiddel voor personen is het vliegtuig, de aeroplaan, zoals die destijds werd genoemd.

[\[meer\]](#)

Waar vind ik mijn stukgelezen pockets heel terug? Wie waren de tekenaars die mijn dierbare kinderboeken illustreerden? En weet u van dat ene boek alleen nog een deel van de titel? Of wilt u de titels weten van de zondagsschoolboekjes uit uw jeugd? Wat is een carrouselboek? Het antwoord op al deze vragen vindt u zeer waarschijnlijk op een van deze [websites](#).

Agenda

&

Berichten

Suske en Wiske, de tomeloze tijdreizigers, is de naam van een tentoonstelling in CODA, Apeldoorn, van 22 januari t/m 30 oktober 2011. Kinderen t/m 15 jaar gratis!
Info: www.coda-apeldoorn.nl.

Op zondag 20 maart j.l. heeft prinses Laurentien de tentoonstelling *Kikker* geopend in het Kinderboekenmuseum te 's-Gravenhage. De 'kikker'boeken van schrijver/tekenaar Max Velthuijs (1923-2005) staan aan de basis van deze expositie.
Info: www.kinderboekenmuseum.nl.

Eveneens in dit museum: *Annie 100*, n.a.v. Annie M.G. Schmidt's geboortedag, 100 jaar geleden.

7 mei 2011: Feestelijke start en introductie van de nieuwe website van StOK, de Nieuwsbrief en de publieks-pc. Voor programma zie www.stichtingoudekinderboek.nl

13 juni 2011: StOK met een kraam op de Pinkstermarkt in Brummen.

7 augustus 2011: StOK met een kraam op de Boekenmarkt in Deventer.

Webexpo: Op de site van de KB is een zeldzaam en merkwaardig abc-boekje als bladerboek te bekijken. In een bladerboek kun je digitaal de bladzijden omslaan.
Info: www.kb.nl/bladerboek/abc.

N.B. Voor alle info (incl. cbk) over kinderboeken bij de KB: www.kb.nl/kinderboeken. Handig!

Wie van 'lijstjes' houdt en/of van canons gaat naar de site van de CPNB. Daar staat een overzicht van de titels van alle kinderboekenweekgeschenken die verschenen zijn vanaf 1955.

Het pleidooi o.l.v. Philip Frerichs heeft geen resultaat gehad: Annie M.G. Schmidt wordt niet opgenomen in het Pantheon, de tentoonstelling in het Letterkundig Museum over de 100 beste Nederlandstalige schrijvers. Een tijdelijke expositie in het kinderboekenmuseum is haar (vorstelijke) troostprijs.

In 2012 zal de honderdste sterfdag van Karl May worden herdacht. Voorzitter Frits Roest van de Karl May Vereniging roept belangstellenden op om mede inhoud en vorm te geven aan het herdenkingsjaar. Voor verdere informatie kunt u mailen naar: frits.roest@hccnet.nl.

Van 5 oktober t/m 15 oktober 2011 wordt de Kinderboekenweek gehouden. Het thema is *Superhelden en Dapper durven zijn*. Tjibbe Veldkamp schrijft het bijbehorende geschenk.

Er zijn in de handel diverse dvd's te koop van oude *Dik Trom films*, nostalgie en jeugdsentiment in zwartwit, van regisseur Henk van der Linden. Aanbevolen. Voor slechts € 5 bemachtigt u een box met drie dvd's. Bij de markt die alle media heeft.

Eveneens daar verkrijgbaar: *luisterboeken* van o.a. Annie M.G. Schmidt. Heel praktisch voor mensen die moeite hebben met lezen dan wel liever luisteren dan lezen. Ruime keuze!

Heeft u naar aanleiding van de nieuwsbrief vragen of opmerkingen, dan kunt u [ons mailen](#).

Copyright Stichting 't Oude Kinderboek | Dit bericht ongewenst? [klik hier om uzelf uit te schrijven](#)

Bespreking van een boek uit een schenking

Sien en Frans van boer Hans, door Piet Marée en Henk Kemp. Uit de serie Het bonte boekenhuis, Den Haag, Ad. M.C. Stok Zuid-Hollandsche Uitgevers mij., [1940]

Van deze serie, die uit kleine boekjes (9 bij 12,5 cm) bestaat, kregen wij er een stuk of acht in één keer, waarvan een aantal gemaakt door Marée en Kemp Zoals te verwachten van de 'knutselkoning' Piet Marée zijn veel uitgaven van deze serie doe-boekjes, zo ook Sien en Frans van boer Hans met 100 voorbeelden. Door de gestileerde manier van illustreren zijn de plaatjes heel gemakkelijk na te tekenen, of zelfs met rechthoekjes, rondjes en vierkantjes na te plakken. (Kent u ze nog? Die zakjes met kant-en-klare figuurtjes van glanzend papier, die je met plaksel, gluton, op een vouwblaadje tot een kunstwerkje werd geacht te wrochten?) Het verhaaltje is eigenlijk ondergeschikt aan de plaatjes.

Ze vormen de aanleiding om allerlei tafereeltjes, die leuk zijn na te tekenen.

Sien en Frans wonen op de boerderij en doen allemaal dagelijkse dingen: opstaan, de dieren voeren, naar school gaan, met de melkkar meerijden en op een boot meevaren. Ook gaan ze nog naar de stad, oogsten appels en graan en beleven de winter.

Aan het eind van het verhaal wordt aangemoedigd de plaatjes na te tekenen met behulp van een liniaal en met een cent, dubbeltje of knoop om de ronde vormen te trekken. Een methode die bij ons vroeger werd verfoeid omdat het de eigen fantasie zou doden!

Over Henk Kemp is niet veel te weten te komen, behalve dat hij ook Het lucifer-eiland heeft geschreven. Piet Marée (1903-1999) heeft een enorm oeuvre op zijn naam staan. Behalve een groot aantal knutselboeken voor kinderen, ontwierp hij meubels, schreef ettelijke doe-het-zelfboeken voor volwassenen, zelfs een handwerkboek en illustreerde hij boeken van anderen. Hij fotografeerde en maakte boekbanden, onder meer voor een aantal Winterboeken (1947, 1948, 1949, 1950, 1959, 1961, 1962 en 1963) en ook voor de kinderliedjes, gezongen door het koortje van Jacob Hamel. Door de grote hoeveelheid waren de knutselboeken soms slecht onderbouwd en menigeen heeft Knutsel mee met Piet Marée gillend in een hoek gesmeten! Maar zijn illustraties waren vrolijk en inspirerend.

Jaargang 7, nummer 2, 2011

Interview met Carolijn (11) en Dave Rimmelink (9) op vrijdagmiddag 25 februari 2011

Op uitnodiging van de redactie van StOKpaardje arriveerden Carolijn en Dave stipt op tijd met hun geleende boeken bij de bibliotheek. Allebei hadden ze gewoontegetrouw een grote stapel bij zich.

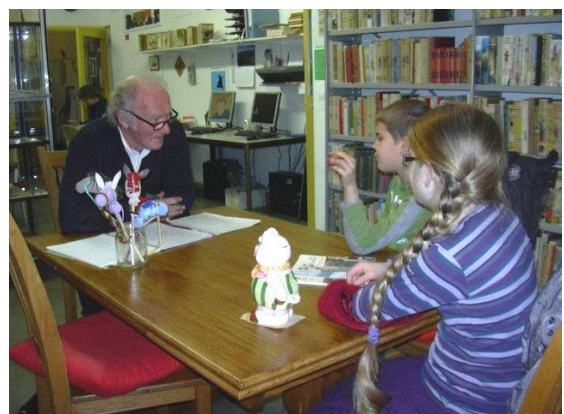
Maar daarvoor waren ze niet in de eerste plaats gekomen. Ze waren er om via een vraaggesprek wat te vertellen over 'lezen'. Waarom zij? Carolijn en Dave zijn onze *jongste* lezers!

Hoe komen jullie erbij om oude kinderboeken te gaan lenen bij StOK?

Onze moeder nam ons mee hier naar toe. Ze nam altijd boeken voor ons allemaal mee. Toen wij nog niet konden lezen nam ze boeken mee om ons voor te lezen.

Lenen jullie ook bij andere bibliotheken?

Jawel hoor. Bij de Graafschap in Zutphen en ook bij ons in Warnsveld. Daar hebben ze ook veel jeugdboeken, zegt Carolijn. Ik leen er meestal strips, vertelt Dave.

Hebben jullie ook zelf boeken?

Ja, zegt Carolijn met gepaste trots, plusminus 20. Ik tussen de 20 en de 30, rekent Dave uit.

Kopen jullie die boeken van je zakgeld?

Nee!!! Die krijgen we.

Lezen jullie elkaars boeken?

Ja, dat doen we. M'n broertje leest mijn kinderdetectives – *Iris en Ko*. Die zijn niet zo erg spannend voor hem. En ik lees zijn stripboeken.

Lezen jullie allang?

Ja. Toen we konden lezen, zijn we dat meteen gaan doen.

Lezen jullie ook wel eens boeken die eigenlijk voor oudere jongens en meisjes bedoeld zijn?

Jawel, zegt Carolijn, vaak genoeg en ze zeggen er niks van. M'n vader en moeder ook niet. Maar niet boven de 16.

Wat zijn jullie favoriete boeken? Geef eens allebei een top 3.

Dave: 3 *Lucky Luke* 2 *Obelix en Asterix* (of was het andersom?) en 1 *Suske en Wiske*. Dit klassement kwam tot stand via de omgekeerde volgorde. Dat was om het spannend te maken.

Carolijn (overtuigd en vastberaden): 1 *Zadeldieven* 2 *De Duiventil* 3 *De olijke tweeling*.

Hebben jullie een schoolbibliotheek?

Nee, geen echte. Dat vinden we niet erg hoor. D'r liggen wel boeken in de vensterbank. Maar die zijn heel saai.

Vinden jullie dat lezen voor jonge leerlingen belangrijk is?

Zonder aarzelen antwoorden beiden met 'ja'. Als je bijvoorbeeld voor geschiedenis of biologie informatie moet opzoeken, dan kom je best vaak bij een (kinder)boek uit. En de verhalen bij een vak zijn leuker dan de vakken zelf!

Hebben jullie nog andere hobby's dan lezen?

Dave: Ja, voetballen (niet in een club hoor) en zwemmen.

Carolijn: Ik ook zwemmen, verder computeren (e-mailen en filmpjes van *Uitzending gemist* kijken), en met m'n konijnen spelen. We hopen eigenlijk op een hond, wilde ze nog even kwijt.

Wat zijn jullie favoriete schoolvakken?

Carolijn, lachend: 'Pauze' en voorlezen. (Is voorlezen een vak? vraag ik). Ja, onze juf vindt luisteren ook heel belangrijk; verder knutselen, projecten doen en tekenen.

Dave: lezen, tekenen en handvaardigheid. Op mijn vraag of hij geschiedenis geen leuk vak vond, antwoordde hij: nee, maar wel de verhalen erover!

Wat voor vakken hebben jullie nog meer op de basisschool?

Carolijn: Engels, verkeer, spelling, geschiedenis, topo, bio en gym. (Váderlandse geschiedenis? vraag ik). Nee, dat is ouderwets. Geschiedenis heet dat nu.

Dave: Rekenen en taal.

Wat willen jullie later worden?

Carolijn: Babyverzorgster, kraamverzorgster of verloskundige.

Dave: Ik weet 't nog niet. Maar wat hebben deze (laatste twee) vragen met lezen te maken?

Daar zat ik even met een mond vol tanden. Ik verzon maar snel iets.

Lezen grote mensen of ouderen ook veel volgens jullie?

Dave: Mijn oma van bijna 70 leest nog heel veel.

Carolijn: Mensen die 40 of 50 zijn, zijn al 'wijs', die kunnen beter een liefdesboek lezen.

Wat vinden jullie van Zutphen? De historische binnenstad, al die oude huizen?

Dat huis met die schuilkelder waar de Canadezen in hebben gezeten is oud, reageerde Dave.

Wat vinden jullie belangrijk in een kinderboek?

Dave: Dat het leuk is; je moet erom kunnen lachen. Dave zou het wel wat vinden als er ook stripboeken (die met praatballonnetjes dus!) bij StOK te leen zouden zijn. Voorlopig hebben we alleen zgn. beeldverhalen, d.w.z. tekeningen met daaronder tekst, kreeg hij te horen.

Carolijn: Dat ze spannend zijn. En niet altijd grappig hoor, want als je opgesloten zit, is dat echt niet om te lachen!

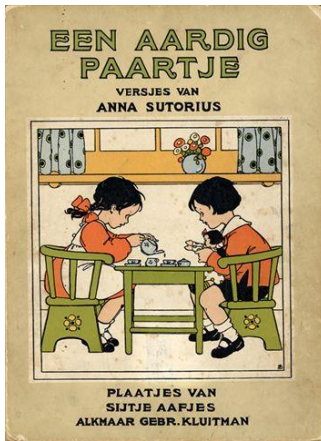
Aan de laatste vraag ben ik net niet toegekomen. Na ruim een uur vond Dave het welletjes, gelet op de plotselinge sprint die hij naar een boekenkast nam. De vraag luidde: *Welke boeken nemen jullie hier altijd?* Maar uit ons hoofd weten wij nog wel enkele titels en schrijvers te noemen: De *Bob Evers* boeken van Willy v.d. Heide, van H. de Roos de *Kameleon* boeken, *Snuf de hond* en andere boeken van Piet Prins voor Dave. Carolijn heeft o.a. boeken gelezen van Anneke Bloemen, de *Loesje Mertens-* en de *Polly Parker-*reeks en van Hedda Beekman diverse boeken over *Simone*.

Na nog een glas tweedrank en een fotosessie met Paula, waarbij de foto's aan een zeer kritische beoordeling werden onderworpen, gingen onze beide lezers huiswaarts, met een boekenlegger als herinnering op zak en de fietstas weer vol met nieuwe boeken.

Bram van IJperen
Jaargang 7, nummer 2, 2011

Het boek en de herinnering

Natuurlijk weet u allang hoe het is om te snuffelen in oude (kinder)boeken en het effect wat dat heeft op uw herinneringen. Bij mij werkte het al snel toen ik ter oriëntatie kwam kijken in uw bibliotheek aan de Laarstraat. Ook voor mij (ik acht mij zelf jong met 35 jaar) was het al een feest van herkenning. Boeken die ik of mijn ouders gelezen hadden, waar ik uit voorgelezen werd of waar ik nu zelf uit voorlees. Ik kwam er vrolijk en enthousiast vandaan.

In het afgelopen jaar hadden wij in ons woonzorgcentrum een feestweek met als thema keukengeheimen. Alle activiteiten zoals een proeverij, lezing en het huisvrouwenorkest stonden in het teken van de keuken.

Maar ook werd de zaal omgetoverd in een keuken. Zo stond er een fornuis, met de ketel op het gas, hing zand, zeep en soda aan de muur en stonden op alle tafels oude melkkannen, emailen koffiekannen of schalen met bloemstukken erin. Natuurlijk waren in de bloemstukken etenswaren, zoals spruiten, spitskool en ui verwerkt, geheel in stijl.

Dan waren daar ook nog de boeken van uw stichting. Met veel liefde, zorg en tijd bij elkaar gezocht. Verhalen, prenten en kookboeken die bij ons thema pasten en een uitvouwboek met daarin ook de herkenbare oude keuken van weleer.

Het uitpakken van de boeken was een zeer geslaagde, middagvullende, activiteit. Alles werd bekeken en er werd uit voorgelezen. Maar vooral werden er ook herinneringen opgehaald van toen. Ook komt dan soms het verdriet van niet meer kunnen zien, maar vertellen en voorlezen helpt dan een beetje. Ook collega's raakten afgeleid door de boeken en bleven kijken en vertellen. Een zwangere collega haalde herinneringen op aan Jip en Janneke en hoopte tussen de kraamcadeaus straks Annie M.G. Schmidt boeken aan te treffen (ik heb een prentenboekje van Pluk en de Petteflet gekocht).

In de feestweek lagen de boeken op en in onze bibliotheek, een prachtige boekenkast stond in het midden van de zaal. Menig cliënt heeft er in gebladerd en erover verteld.

Het inpakken ging ook niet vlot, de boeken gingen weer van hand tot hand.

Gelukkig ontvingen we daarna een serie over dieren, rondom 4 oktober, ook daar hebben we weer veel plezier aan beleefd. Hartelijk dank voor deze herinneringen en de reis terug in de tijd, van de cliënten, de vrijwilligers, medewerkers en niet in de laatste plaats van mij.

Vanuit Gudula in Lochem de hartelijke groeten, Irma Mulder
Jaargang 7, nummer 2, 2011

Sciencefiction van eigen bodem

Een jaar te laat, maar daarom niet minder actueel, wordt hier alsnog *De aeroplaan van m'nheer Vliegenthert* gememoreerd. Dit boek van Kees Valkenstein, een derde druk uit 1931, door hemzelf geïllustreerd, is heel bijzonder. Op de eerste bladzijde al komen we te weten waarom. De auteur laat het

boek, waarvan de eerste druk in 1910 verscheen, zich afspelen in 2010! Hij geeft er een even opvallende als simpele verklaring voor, die erop neerkomt dat, als hij niet in 1910 reeds z'n fantastische verhaal zou vertellen, niemand zou weten in wat voor gezegende tijd - dankzij de techniek - de mensen een eeuw later zouden leven! Voilà, pure sciencefiction. Wat voorspelde Valkenstein zo al? Openbaar vervoer door de lucht, woontorens met landingsplaatsen op dak voor de vliegtuigjes, supersnelle liften, op afstand bestuurd treinen, verregaande automatisering, een auto voor iedereen, chemie en werktuigkunde als hoofdvakken in het onderwijs, de vreemde talen als bijvakken. Men sprak immers één wereldtaal, 'een makkelijk soort koeterwaalsch, dat internationale taaltje.' Gold deze licht denigrerende toon de opkomende wereldtaal Engels of misschien het Esperanto? In ieder geval vond in 1905 het eerste grote Congres van Esperantisten plaats. Dat eerste decennium van de vorige eeuw was trouwens voor 'aviofielen' een uiterst boeiende periode. Er gebeurde veel op het gebied van de luchtvaart.

Filmpionier en illusionist Georges Méliès maakte in 1906 zijn *Fantastische luchtschip*. En natuurlijk denken we aan de gebroeders Wright en hun eerste vlucht in 1903 en aan Louis Blériot die in 1908 over het Kanaal vloog. Ook Kees Valkenstein moet hierdoor geïnspireerd zijn geweest. Het jaar 1905 was ook het sterfjaar van Jules Verne. Een andere Franse auteur van 'fantastische' boeken, Paul d'Ivoi leefde nog. Valkenstein moet hun werken gekend hebben, dat kan bijna niet anders. Waarschijnlijk heeft hij de *voyages extraordinaires* (Jules Verne) en *voyages excentriques* (Paul d'Ivoi) gelezen.

Het eigenlijke verhaal van dit avonturenboek is zo mogelijk nog fantastischer dan het futuristische kader ervan. Een verhaal dat begint met de diefstal van de monoplaan van Vliegenthert door zijn buurjongen. Jan Drie, zo heet onze held, gaat er met het vliegtuigje vandoor – liever: de monoplaan gaat er met Jan vandoor – en dat is het begin van een serie doldrieste avonturen. Het verhaal eindigt met een vliegwedstrijd in Duitsland, die door Jan Drie –in de aeroplaan van m'nheer Vliegenthert– glansrijk wordt gewonnen.

Andere werken van Kees Valkenstein (pseud. van Alfons van Lier, 1862-1952) zijn: *Keesie Oranje* (1930), *De verdwijnmachine* (1931) en *Tom Tiddelium* (1916). De laatste twee zijn vergelijkbaar met *De Aeroplaan van m'nheer Vliegenthert*.

---- Wist u dat m'nheer Vliegenthert eigenlijk meneer De Vlieger heet, want cerf-volant is Frans voor vlieger, maar betekent letterlijk 'vliegend hert'. Aeroplaan komt ook uit het Frans evenals monoplaan en biplaan, resp. eendekker en tweedekker. Het woord 'dubbeldekker' (werd) wordt gebruikt voor boot en trein.

--- Valkenstein blikte een eeuw vooruit, de Fransman Henriot (1857-1933), een millennium, getuige de titel van het door hem in 1912 geschreven *Paris en l'an 3000*. De komeet Halley stort neer op Aarde en veroorzaakt een extreem koud tijdperk. Hele continenten verdwijnen onder het ijs en de overlevenden vluchten naar de Zuidpool. Daarvandaan vertrekt dan een expeditie, op zoek naar de ruïnes van Parijs. Over natuurgeweld en klimaatsverandering gesproken.....

Bram van Ijperen
Jaargang 7, nummer 2, 2011